

Příloha

ŠVP

pro základní vzdělávání

Zpracovaný podle rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání

**ZÁKLADNÍ ŠKOLA A MATEŘSKÁ ŠKOLA MĚSTO LIBAVÁ
PŘÍSPĚVKOVÁ ORGANIZACE**

Č.j.: ZS ML 2020/239

Školní družina

ŠVP - Základní škola a Mateřská škola Město Libavá, příspěvková organizace

1 Identifikační údaje

Předkladatel:

Základní škola a Mateřská škola Město Libavá, příspěvková organizace

Náměstí 150, 783 07 Město Libavá

Ředitelka školy: Mgr. Lenka Šestáková

Kontakty: tel.: 585 043 019 , fax : 585 043 008

e-mail: zsmestolibava@seznam.cz

www.zsmestolibava.cz

IČO: 05388864

IZO: 691009660 Základní škola Libavá REDIZO: 650028902

IZO ZŠ: 102320527

IZO ŠD: 181082322

Zřizovatel:

Obec Město Libavá, Berounská 41

78307 Město Libavá

Platnost dokumentu od 1.9. 2020

Razítko školy:

Podpis ředitele školy: .....

KLÍČOVÉ KOMPETENCE A JEJICH ROZPRACOVÁNÍ

KOMPETENCE K UČENÍ

Na konci základního vzdělávání žák:

- vybírá a využívá pro efektivní učení vhodné způsoby, metody a strategie, plánuje, organizuje a řídí vlastní učení, projevuje ochotu věnovat se dalšímu studiu a celoživotnímu učení
- vyhledává a třídí informace a na základě jejich pochopení, propojení a systematizace je efektivně využívá v procesu učení, tvůrčích činnostech a praktickém životě
- operuje s obecně užívanými termíny, znaky a symboly, uvádí věci do souvislostí, propojuje do širších celků poznatky z různých vzdělávacích oblastí a na základě toho si vytváří komplexnější pohled na matematické, přírodní, společenské a kulturní jevy
- samostatně pozoruje a experimentuje, získané výsledky porovnává, kriticky posuzuje a vyvozuje z nich závěry pro využití v budoucnosti
- poznává smysl a cíl učení, má pozitivní vztah k učení, posoudí vlastní pokrok a určí překážky či problémy bránící učení, naplánuje si, jakým způsobem by mohl své učení zdokonalit, kriticky zhodnotí výsledky svého učení a diskutuje o nich

Rozpracování pro 1.-5. ročník

Metody a způsoby učení:

- ví, že se lze učit různými způsoby, s pomocí učitele zkouší a vyhodnocuje, které způsoby mu vyhovují a při dalších úkolech používá ty, které se mu osvědčily
- slušně požádá spolužáky v bezprostředním okolí, aby se ztišili, pokud potřebuje klid, respektuje, když stejný klid potřebují naopak oni
- potřebuje-li se poradit, dohodne se na podmínkách, pokud dotyčná osoba nechce či nemůže ihned
- ve škole dodržuje přestávky a nevyplňuje je doháněním zmeškané práce nebo domácích úkolů, na vyučování se připravuje průběžně a vhodně střídá přípravu s odpočinkem a relaxací
- aktivně vstupuje do výuky, je-li pro něho probírané učivo málo srozumitelné, obtížné, či naopak příliš triviální, nebojí se zeptat, požádat o vysvětlení nebo o konkrétní příklady, zajímá se o možnosti získání dalších poznatků o tématu, které ho zaujalo
- přizpůsobí se různým výukovým aktivitám dle zadání učitele, ve spolupráci s učitelem navrhuje svůj způsob učení
- s porozuměním textu zpracuje pod vedením učitele přiměřeně dlouhé poznámky z učebnice či výkladu a správně je strukturuje
- vysvětlí a uvede příklady, jak se může konkrétní učivo, informace nebo dovednost z výuky hodit v jeho osobním životě, popř. v dalším studiu nebo v různých zaměstnáních

Výsledky učení:

- nebojí se přijít za učitelem a poradit se, jak by mohl své výsledky zlepšit, vyhledává podporu, radu a pomoc, v případě, že ji potřebuje, nestydí se chodit na doučování,

nezlehčuje nepříznivé hodnocení ze strany učitele, ale chápe jej jako podnět k další práci a učení

- nevysmívá se ostatním za nesprávné odpovědi, pokud se jí dopustí sám, nevymlouvá se na falešné příčiny
- s pomocí učitele si předem stanoví základní podmínky a kritéria, za kterých bude jeho práce úspěšná, porovná svůj výsledek s předchozím stavem
- jednoduše popíše, jak pracoval na určitém úkolu, co ho bavilo, co se mu dařilo, co se mu nedařilo nebo v čem udělal chybu, nevyhýbá se otevřenému přiznání chyb, v případě nezvládnutí úkolu se vyrovná s negativní zpětnou vazbou
- otevřeně diskutuje s učitelem i se spolužáky o svých vědomostech a dovednostech v různých oblastech, případně požádá o radu, o pomoc či doučování
- rozliší stěžejní cíle od těch méně důležitých a předem si rozvrhne čas na potřebnou přípravu, plánuje své učení

Práce s informacemi:

- vypracuje jednoduchý úkol s využitím nabídnutých informačních zdrojů

Propojování a využití vědomostí:

- formuluje, jaký význam má získaná informace pro běžný život a propojuje nově získané informace s předešlými zkušenostmi

KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ

Na konci základního vzdělávání žák:

- vnímá nejrůznější problémové situace ve škole i mimo ni, rozpozná a pochopí problém, přemýšlí o nesrovnalostech a jejich příčinách, promyslí a naplánuje způsob řešení problémů a využívá k tomu vlastního úsudku a zkušeností
- vyhledá informace vhodné k řešení problému, nachází jejich shodné, podobné a odlišné znaky, využívá získané vědomosti a dovednosti k objevování různých variant řešení, nenechá se odradit případným nezdarem a vytrvale hledá konečné řešení problému
- samostatně řeší problémy; volí vhodné způsoby řešení; užívá při řešení problémů logické, matematické a empirické postupy
- ověřuje prakticky správnost řešení problémů a osvědčené postupy aplikuje při řešení obdobných nebo nových problémových situací, sleduje vlastní pokrok při zdolávání problémů
- kriticky myslí, činí uvážlivá rozhodnutí, je schopen je obhájit, uvědomuje si zodpovědnost za svá rozhodnutí a výsledky svých činů zhodnotí

Rozpracování pro 1. - 5. ročník

Analýza problému:

- sám nebo ve spolupráci s učitelem žák problém pojmenuje
- určí, koho a čeho se problém týká
- odhadne, co způsobuje problém
- rozpozná, zda se již setkal s podobným problémem,
- identifikuje alespoň jedno místo, které je z hlediska řešení problému rizikové
- posoudí, jak by problém viděl někdo jiný

Plánování řešení:

- při řešení jednoduchého problému předvídá, jaké situace by mohly nastat

- vytváří a využívá vizuální znázornění jednoduchého (známého) problému
- formuluje jednoduchou hypotézu
- posoudí (zjistí), zda může jednoduchý (známý) problém vyřešit s tím, co ví, pozná, že chybí informace nutné k vyřešení jednoduchého problému, a alespoň jednu identifikuje
- navrhne možnosti, kterých by při řešení mohl použít
- formuluje s pomocí učitele, za jakých podmínek je možné zvolit dané řešení
- vybírá vhodnější řešení z navržených možností a obhájí je

Řešení problému:

- samostatně nebo s pomocí učitele postupuje systematicky při řešení jednoduchého problému
- pokračuje v hledání řešení, i když byl napoprvé neúspěšný
- nečeká na hotová řešení a začíná řešit problém sám či s menší pomocí
- rozpozná a uvědomí si s menší pomocí spolužáka nebo učitele chybu v řešení a opraví ji
- pokusí se v případě jednoduchého problému vyvinout novou hypotézu, když se předchozí ukázala mylná

Experimentální práce:

- navrhne jednoduchý experiment pro ověření jednoduché hypotézy
- provádí jednoduchý experiment
- zaznamenává postup a výsledky jednoduchého experimentu
- vyhodnocuje výsledky jednoduchého experimentu
- samostatně nebo s pomocí učitele či spolužáků vyvozuje závěry z poznatků získaných prostřednictvím jednoduchého experimentu

Posouzení a aplikace řešení:

- posoudí s pomocí učitele, zda jeho výsledné řešení dává smysl
- využije výsledná řešení v konkrétních situacích
- srozumitelně vysvětluje své řešení
- neukvapuje se ve svých závěrech
- změní své závěry na základě nových informací
- vysvětlí konkrétní důsledky výsledných řešení - přínosy a nežádoucí dopady

KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ

Na konci základního vzdělávání žák:

- formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřuje se výstižně, souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu
- naslouchá promluvám druhých lidí, porozumí jim, vhodně na ně reaguje, účinně se zapojuje do diskuse, obhájí svůj názor a vhodně argumentuje
- rozumí různým typům textů a záznamů, obrazových materiálů, běžně užívaných gest, zvuků a jiných informačních a komunikačních prostředků, přemýšlí o nich, reaguje na ně a tvořivě je využívá ke svému rozvoji a k aktivnímu zapojení se do společenského dění
- využívá informační a komunikační prostředky a technologie pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolním světem

- využívá získané komunikativní dovednosti k vytváření vztahů potřebných k plnohodnotnému soužití a kvalitní spolupráci s ostatními lidmi

Rozpracování pro 1. - 5. ročník

Práce s informacemi (jejich výběr, třídění):

- v textu, promluvě či jiném záznamu najde ty myšlenky a místa, které jsou vzhledem k zadanému úkolu klíčové, a stručně je shrne
- v různých zdrojích, které má k dispozici, najde informace, které souvisejí s tématem, o němž s učitelem a spolužáky diskutují
- pod vedením učitele pozná, které informace v textu si protirečí
- porovná různá tvrzení k danému tématu, pozná, když se od sebe liší
- k získávání a výměně informací využije základní funkce informačních a komunikačních prostředků a technologií, v dané situaci použije informační a komunikační prostředky nebo technologie, které ovládá
- s pomocí učitele pozná, když ho autor textu o něčem přesvědčuje manipulativním způsobem

Způsob vyjadřování (jeho srozumitelnost a logika):

- používá správné termíny a výstižné výrazy, které souvisejí s daným tématem, vysvětlí ostatním termín, který použil, v případě, že mu neporozuměli, dokončuje věty
- k vyjádření používá grafických znázornění a symbolických prostředků
- při popisu situací nebo vyprávění příběhu ze života postupuje chronologicky od začátku do konce, najde příčiny a následky dané situace a popíše je

Písemný projev:

- svou myšlenku, svůj prožitek nebo příběh podává písemně s jasnou logikou od začátku do konce, neztrácí se v podrobnostech

Ústní projev:

- pro jednotlivce i pro celou třídu srozumitelně vysloví svou myšlenku, shrne nejdůležitější informace, které se dočetl nebo které vybral z ústního projevu druhého, a stručně a srozumitelně je sdělí ostatním, souvisle a zřetelně vypráví krátký příběh nebo popisuje jednoduchou situaci, uvědomuje si přítomnost posluchačů
- rozlišuje, zda mluví se svým vrstevníkem (dítětem) nebo s dospělým, se známým nebo neznámým člověkem a přizpůsobí tomu svou mluvu
- když mluví před ostatními, sleduje jejich chování a reaguje na ně
- mluví nahlas a zřetelně, přímo k adresátům, „řeč těla“, slouží sdělení

Naslouchání, navazování a udržování kontaktu při komunikaci:

- vyslechne druhého, aniž by ho zbytečně přerušoval, udržuje s mluvčím oční kontakt
- za pomoci starších osob nebo svých vrstevníků naváže v kolektivu nové kontakty a domluví se s osobami, které dosud neznal
- když něčemu nerozumí, zeptá se, jak to mluvčí myslel
- odpoví na položenou otázku, řekne svůj názor na věc
- když s druhým nesouhlasí, řekne mu to tak, aby ho neurazil, zformuluje, proč nesouhlasí
- přihlásí se o slovo, řídí se pravidly diskuse, která si se skupinou dohodl, v diskusi upozorní, když něčí vstup nepatří k hlavnímu tématu
- v diskusi mluví tak, aby mu ostatní rozuměli
- přemýšlí o názorech druhých (chce je slyšet, není k nim hluchý) a respektuje, že mohou mít názory odlišné od jeho, přijme, když druhý nesouhlasí s jeho názorem (nezlobí se na něj pro jeho názor)
- různými způsoby vyjádří své názory, pocity a myšlenky

- popisuje, co se mu nelíbí na názoru či výsledku práce druhé osoby, nikoliv na osobě samotné
- hájí svůj názor na věc, zformuluje, proč je o věci přesvědčen, je ochoten svůj názor změnit na základě nových informací
- pokud je pro něj nějaká komunikace nepříjemná a má pocit, že ho chce někdo o něčem proti jeho vůli přesvědčit, podle situace s ním odmítne komunikaci, popřípadě vyhledá pomoc u staršího spolužáka nebo u dospělého
- spolupodílí se na utváření pravidel komunikace ve třídě

KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ

Na konci základního vzdělávání žák:

- účinně spolupracuje ve skupině, podílí se společně s pedagogy na vytváření pravidel práce v týmu, na základě poznání nebo přijetí nové role v pracovní činnosti pozitivně ovlivňuje kvalitu společné práce
- podílí se na utváření příjemné atmosféry v týmu, na základě ohleduplnosti a úcty při jednání s druhými lidmi přispívá k upevňování dobrých mezilidských vztahů, v případě potřeby poskytne pomoc nebo o ni požádá
- přispívá k diskusi v malé skupině i k debatě celé třídy, chápe potřebu efektivně spolupracovat s druhými při řešení daného úkolu, oceňuje zkušenosti druhých lidí, respektuje různá hlediska a čerpá poučení z toho, co si druzí lidé myslí, říkají a dělají
- vytváří si pozitivní představu o sobě samém, která podporuje jeho sebedůvěru a samostatný rozvoj; ovládá a řídí svoje jednání a chování tak, aby dosáhl pocitu sebeuspokojení a sebeúcty

Rozpracování pro 1. - 5. ročník

Přípravná fáze práce ve skupině:

- než začne pracovat, probere vlastními slovy s ostatními ve skupině zadaný úkol
- rozdělí si ve skupině role, které jsou v zadání vymezeny, případně použije známé role
- vymezuje spolu s ostatními kritéria dobře odvedené práce nebo objasňuje ta, která skupina dostala spolu s úkolem
- upraví pracovní místo, aby se skupině dobře pracovalo, půjčuje pomůcky
- dodržuje termín splnění úkolu, plní mezitermíny dohodnuté s učitelem
- spolupodílí se na vytvoření pravidel spolupráce, domluvená pravidla dodržuje, upozorní na jejich porušení
- plní jednoduché úkoly s menším počtem kroků, plní jasné role s návodem a dotahuje je do konce, rozpozná, že jednoduchý úkol (jeho část) je hotov
- při potížích se svou částí práce hledá pomoc nejprve u spolužáků, či v knihách, a v jiných zdrojích, nakonec u učitele
- v případě potřeby nabízí svou pomoc – ochotně vyhoví při žádosti o pomoc
- postará se o hotové dílo v rámci zadání nebo na pokyn učitele
- po dobu práce udržuje pracovní pořádek, po skončení práce se v čase vymezeném učitelem nebo pravidly postará o úklid

Vyhodnocení práce ve skupině:

- ze zadaných hledisek sleduje práci celé skupiny, jednotlivců i sebe a hodnotí ji podle modelu, s pomocí pracovního listu nebo podle kritérií připravených učitelem

- pod vedením učitele nebo podle pracovního listu navrhuje, co by se příště mělo dělat stejně a co jinak
- vyslovuje své ocenění nápadů a práce druhých dříve než kritiku, děkuje druhým za uznání, raduje se z úspěchu celé skupiny
- neodmítá ani nekritizuje nápady, dokud nejsou prozkoumány, neposmívá se, reaguje na informaci a nikoli na osobu
- při potížích nebo nezdaru neshazuje vinu na druhé

Podložená volba osobních cílů:

- z nabídky úkolů si vybere takové, které dokáže splnit sám nebo s pomocí skupiny
- v sebehodnotících pracovních listech si s pomocí učitele nebo rodiče volí cíl pro sebezlepšení a určuje, co pro to může udělat
- vyslechne, co mu druzí nebo učitel o jeho práci říkají, radí se s učitelem, jak zlepšit své další jednání na základě toho, co se dozvěděl ze zpětné vazby

Emoce:

- pokud jedná impulsivně a nezvládne své jednání, omluví se za to, že nezvládl své emoce

KOMPETENCE OBČANSKÁ

Na konci základního vzdělávání žák:

- respektuje přesvědčení druhých lidí, váží si jejich vnitřních hodnot, je schopen vcítit se do situací ostatních lidí, odmítá útlak a hrubé zacházení, uvědomuje si povinnost postavit se proti fyzickému i psychickému násilí
- chápe základní principy, na nichž spočívají zákony a společenské normy, je si vědom svých práv a povinností ve škole i mimo školu
- rozhoduje se zodpovědně podle dané situace, poskytne dle svých možností účinnou pomoc a chová se zodpovědně v krizových situacích i v situacích ohrožujících život a zdraví člověka
- respektuje, chrání a oceňuje naše tradice a kulturní i historické dědictví, projevuje pozitivní postoj k uměleckým dílům, smysl pro kulturu a tvořivost, aktivně se zapojuje do kulturního dění a sportovních aktivit
- chápe základní ekologické souvislosti a environmentální problémy, respektuje požadavky na kvalitní životní prostředí, rozhoduje se v zájmu podpory a ochrany zdraví a trvale udržitelného rozvoje společnosti

Rozpracování pro 1.-5. ročník

Respekt k druhým:

- vyslechne názor druhých až do konce, zdržuje se odsuzujících komentářů, neposmívá se, ověřuje si, jak ostatní něco chápou, jaký názor na věc mají druzí, vyptává se, proč si to myslí
- emocím druhých se neposmívá, nedělá opovržlivé poznámky
- při posuzování konkrétních a nepříliš komplikovaných jevů, procesů, událostí a problémů ve svém okolí se ptá: „Jak bych se na to díval, kdybych byl někým jiným (tím druhým, jiným žákem, učitelem, rodičem)?"
- nevyjadřuje se pohrdlivě nebo s předsudky o skupinách lidí nebo jejich příslušnících

Pravidla:

- s pomocí dospělého vytváří a formuluje pravidla soužití jednotlivého společenství (třídy, kroužku), pravidla dodržuje nebo přijímá důsledky vyplývající z jejich nedodržení, ve sporech se dovolává pravidel
- chová se tak, aby důsledky jeho chování neomezovaly druhé lidi a nepoškozovaly prostředí

Odmítání násilí:

- v konfliktní situaci navrhuje, jak by bylo vhodné jednat - připomíná pravidla soužití, nezahajuje vážné útoky na druhé a neúčastní se jich, neponižuje druhé
- snaží se získat pomoc pro napadeného spolužáka, všímá si křivdy, neoplácí
- pomáhá spolužákům, i když nejsou kamarádi, učitelům, rodičům, bližním, pod vedením dospělých promýšlí možnosti pomoci druhým a zapojuje se do podpory vzdálených lidí
- navrhuje, co konkrétního by třída mohla podniknout, aby byl odstraněn některý nežádoucí jev či nešvar

Samostatné jednání:

- za pomoci učitele žák ve skupině posuzuje, zda má dost informací k tomu, aby se mohl rozhodnout

Respekt k právům jednotlivce:

- nad návrhy ostatních o společných záležitostech uvažuje a neodmítá je rovnou, podává své osobní návrhy k diskusi a zvážení, neodmítá realizovat přijatá řešení, i když nejsou jeho, netrucuje
- posuzuje, jak v reálné životní situaci, kterou prožil, byla respektována nebo porušována jeho práva, využije spolupráce s dospělým v situacích, kde svá práva nemůže uplatnit sám
- pokud nezná důvody pro to, co je mu jako dítěti zakázáno nebo mu není dopřáno, požádá o vysvětlení a to trpělivě vyslechne a respektuje

Udržitelnost života:

- respektuje základní jednoduchá pravidla trvale udržitelného života (třídí své odpady, zhasíná, neplýtvá vodou, bere si jen tolik, co sní)

Krizové situace:

- zná telefonní čísla, místa nebo osoby pro přivolání pomoci, ví, jak přivolá pomoc, případně jí poskytne
- v kritických situacích bez zmatku počká na instrukce, nebo si najde vhodnou osobu, která mu pomůže
- vyhýbá se známým nebezpečím v okolí bydliště a školy, řídí se radami a doporučeními dospělých v tom, jak předcházet rizikům, radami a doporučeními dospělých se řídí i bez dohledu

Vztah ke kulturnímu dědictví:

- osobní vztah k prostoru, kde žije, projevuje znalostí místa, neničením památek, výzdoby, přírody, užitečných objektů
- ke hře i spolupráci přijímá ostatní a neodmítá nikoho
- navštěvuje kulturní události v obci

KOMPETENCE PRACOVNÍ

Na konci základního vzdělávání žák:

- používá bezpečně a účinně materiály, nástroje a vybavení, dodržuje vymezená pravidla, plní povinnosti a závazky, adaptuje se na změněné nebo nové pracovní podmínky

- přistupuje k výsledkům pracovní činnosti nejen z hlediska kvality, funkčnosti, hospodárnosti a společenského významu, ale i z hlediska ochrany svého zdraví i zdraví druhých, ochrany životního prostředí i ochrany kulturních a společenských hodnot

- využívá znalosti a zkušenosti získané v jednotlivých vzdělávacích oblastech v zájmu vlastního rozvoje i své přípravy na budoucnost, činí podložená rozhodnutí o dalším vzdělávání a profesním zaměření

- orientuje se v základních aktivitách potřebných k uskutečnění podnikatelského záměru a k jeho realizaci, chápe podstatu, cíl a riziko podnikání, rozvíjí své podnikatelské myšlení

Rozpracování pro 1. - 5. ročník

Plánování:

- naplánuje s pomocí učitele dílčí činnosti nutné ke splnění úkolu a s pomocí učitele stanoví čas na jejich realizaci
- reflektuje, zda měl dost nebo málo času na práci a jak čas využil
- pro vlastní činnost vybere z nabídky takové materiály a nástroje, které nejlépe odpovídají pracovnímu úkolu, a připraví je
- pro danou činnost zvolí a připraví vhodné pracovní místo

Vlastní práce:

- pracuje podle osvědčeného postupu či jednoduchého návodu, pokud si neví rady, požádá o pomoc spolužáka či učitele
- přehledně zaznamená, popřípadě vysvětlí, svůj pracovní postup (s pomocí učitele, případně podle předlohy)
- při práci sleduje termín splnění úkolu, zohlední doporučení ohledně dodržení termínu
- pracuje úsporně (šetří materiál, elektrickou energii, apod.)
- pod vedením učitele dodržuje bezpečnostní pravidla při práci, pracuje tak, aby chránil zdraví své i ostatních

Hodnocení:

- dílčí činnosti s pomocí učitele průběžně porovnává s předem stanovenými kritérii a navrhuje úpravy, které vedou ke zlepšení
- rozpozná kvalitní práci a dobře splněný úkol (podle zadání a předem stanovených kritérií), s pomocí učitele či spolužáků zhodnotí podle předem stanovených kritérií práci ostatních i vlastní práci
- na základě hodnocení celé práce pojmenuje příčiny úspěchu i neúspěchu a s pomocí učitele navrhne úpravy, co by mohl příště udělat lépe, a čeho se naopak držet
- s pomocí učitele zjišťuje, jaký vliv mají výrobní postupy, které používá, na kvalitu životního prostředí

Profese:

- uvědomuje si, jaké pracovní činnosti ho těší, jaké mu jdou dobře, lépe než jiné
- poznává různé obory lidského konání, vysvětlí, v čem spočívá jejich význam
- získává informace o různých profesích a učí se v nich orientovat
- poznává možnosti uplatnění vlastních schopností a dovedností a využívá je v různých činnostech

Podnikatelské myšlení:

- vhodným způsobem nabídne vlastní služby
- vyžaduje adekvátní ocenění vlastního nápadu, námětu, věcně ocení nové návrhy druhých
- hospodaří s utrženými finančními prostředky - šetří finance pro konkrétní výdaje
- s pomocí učitele vysvětlí na příkladech základní etické normy podnikání

Charakteristika ŠVP

Pojetí základního vzdělávání - hlavní výchovný záměr

Hlavní výchovný záměr je orientován směrem k dítěti a směřuje k tomu, aby děti získaly dobré základy do života a pro další vzdělávání, a aby byly schopny s uspokojením zvládat další životní a vzdělávací etapy. Vychází z osobnostně orientované výchovy. ŠVP ŠD úzce navazuje na předškolní vzdělávání, na výchovu v rodině a na ŠVP ZŠ.

- každé dítě vnímáme jako jedinečnou osobnost, která má své individuální a specifické potřeby a možnosti a jejich aktivitám vytváříme potřebné podmínky - možnost svobodné volby; základní vzdělávání je založeno na poznávání, respektování a rozvíjení individuálních potřeb, možnosti a zájmů každého žáka.
- dáváme dětem možnost spoluúčasti na tvorbě programu, respektujeme právo dítěte na neúčasti nabízené činnosti - právo být pouze pozorovatelem
- respektujeme pedagogické zásady, povzbuzujeme děti nesmělé, posilujeme sebevědomí a pozitivně hodnotíme každého, kdo pracuje na úrovni svého osobního maxima, podporujeme u dětí iniciativu, tvořivost a vlastní fantazii; žákům je dána možnost zažívat úspěch, nebát se chyby a pracovat s ní
- vycházíme ze znalostí o dětech, jejich aktuálního rozvojového stavu i konkrétní životní a sociální situace - každé dítě má právo být jiné, má jiné potřeby rozvíjet se a učit se svým tempem; naším cílem je vytvářet dětem vhodné sociální klima, které se zakládá na vzájemné důvěře a úctě

Cíle základního vzdělávání

Základní vzdělávání má žákům pomoci utvářet a postupně rozvíjet klíčové kompetence a poskytnout spolehlivý základ všeobecného vzdělání orientovaného zejména na situace blízké životu a na praktické jednání. V základním vzdělání se proto usiluje o naplňování těchto cílů:

- umožnit žákům osvojit si strategie učení a motivovat je pro celoživotní učení
- podněcovat žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů
- vést žáky k všestranné, účinné a otevřené komunikaci
- rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat a respektovat práci a úspěchy vlastní i druhých
- připravovat žáky k tomu, aby se projevovali jako svébytné, svobodné a zodpovědné osobnosti, uplatňovali svá práva a plnili své povinnosti
- vytvářet u žáků potřebu projevovat pozitivní city v chování, jednání a v prožívání životních situací; rozvíjet vnímavost a citlivé vztahy k lidem, prostředí i k přírodě
- učit žáky aktivně rozvíjet a chránit fyzické, duševní a sociální zdraví a být za ně odpovědný
- vést žáky k toleranci a ohleduplnosti k jiným lidem, jejich kulturám, a duchovním hodnotám, učit je žít společně s ostatními lidmi
- pomáhat žákům poznávat a rozvíjet vlastní schopnosti v souladu s reálnými možnostmi a uplatňovat je spolu s osvojenými vědomostmi a dovednostmi při rozhodování o vlastní životní a profesní orientaci

Výchovně vzdělávací program

- > **Člověk a jeho svět** - místo, kde žijeme
  - lidé kolem nás
  - lidé a čas
- > **Člověk a jeho zdraví**
- > **Člověk a příroda**
- > **Člověk a svět práce**
- > **Člověk, umění a kultura**

Člověk a jeho svět

Místo, kde žijeme

- domov - prostředí domova, orientace v místě bydliště
- škola - prostředí školy a školní družiny, činnosti ve škole a školní družině, okolí školy a školní družiny, bezpečná cesta do školy a školní družiny
- obec, místní krajina - její části, poloha v krajině, minulost a současnost obce, význačné budovy, dopravní síť
- okolní krajina (místní oblast, region) - zemský povrch a jeho tvary, vodstvo na pevnině, rozšíření půd, rostlinstva a živočichů, vliv krajiny na život lidí, působení lidí na krajinu a životní prostředí, orientační body a linie, světové strany
- regiony ČR - Praha a vybrané oblasti ČR
- naše vlast - domov, krajina, národ, základy státního zřízení, státní symboly
- Evropa a svět - kontinenty, evropské státy, evropská unie, cestování
- Zeměpisné mapy - poznat ČR, naše sousední státy, Evropu, svět

Lidé kolem nás

- rodina – postavení jedince v rodině, role členů rodiny, příbuzenské a mezigenerační vztahy, život a funkce rodiny, práce fyzická a duševní, zaměstnání
- soužití lidí - mezilidské vztahy, komunikace, obchod, firmy, zájmové spolky, politické strany, církve, pomoc nemocným, sociálně slabým, společný „evropský dům“
- chování lidí - vlastnosti lidí, pravidla slušného chování, principy demokracie
- vlastnictví - soukromé, veřejné, osobní, společné, peníze
- právo a spravedlnost - základní lidská práva dítěte, práva a povinnosti žáků školy, protiprávní jednání, právní ochrana občanů a majetku, soukromého vlastnictví, duševních hodnot
- kultura - podoby a projevy kultury, kulturní instituce, masová kultura a subkultura
- základní globální problémy - významné sociální problémy, problémy konzumní společnosti, nesnášenlivost mezi lidmi, globální problémy přírodního prostředí

Lidé a čas

- orientace v čase a časový řád - určování času, dějiny jako časový sled událostí, kalendáře, letopočet, generace, režim dne, roční období
- současnost a minulost v našem životě - proměny způsobu života, bydlení, předměty denní potřeby, průběh lidského života, státní svátky a významné dny
- regionální památky - péče o památky, lidé a obory zkoumající minulost
- báje, mýty, pověsti - minulost kraje a předků, domov, vlast, rodný kraj

Člověk a jeho zdraví

- péče o zdraví, zdravá výživa - pobyt na čerstvém vzduchu, otužování, předcházení nemocem a úrazům, osobní a duševní hygiena, účelné plánování svého času, denní režim, zdravá strava, pohybový režim, pitný režim, první pomoc
- návykové látky a zdraví - odmítání návykových látek (alkohol, kouření, drogy), hracích automatů a počítačových her
- osobní bezpečí - bezpečné chování v rizikovém prostředí (šatny, schodiště, tělocvična, zahrada, hřiště, ...), bezpečné chování v silničním provozu (dopravní značky, pravidla, předpisy) v roli chodce a cyklisty, chování ve veřejných dopravních prostředcích, krizové situace (šikana, týrání), setkání s neznámými lidmi, umět požádat o pomoc
- situace hromadného ohrožení (požáry, povodně, výbušniny, nebezpečné látky), umět používat telefonické tísňové linky, práce požárníků, policie, armády
- správné držení těla, průpravná a relaxační cvičení, vhodné oblečení a obutí na tělovýchovné činnosti
- rozvoj rychlosti, síly, pohyblivosti, aktivity, koordinace pohybů, pohotovosti, cvičení rovnováhy, organizace práce a volných vlastností (vytrvalosti, čestnosti, kázně, sebeovládání, rozhodnosti, odvahy a samostatnosti)
- pohybové hry, využití hraček a náčiní při cvičení, pohybová tvořivost, hra fair play
- základy gymnastiky - průpravná cvičení, akrobacie (kotouly, stoje, přemet stranou, skoky, přeskoky, cvičení s náčiním a na nářadí odpovídající velikostí a hmotnosti - žíněnka, lavička, žebřiny, bedna, koza, hrazda)
- rytmické a kondiční formy cvičení - cvičení s hudbou nebo rytmickým doprovodem, říkadlem, písní; základy estetického pohybu, vyjádření melodie a rytmu pohybem, 2/4, 3/4 a 4/4 takt; znázornění výšky, délky a barvy tónu, tempo a pomlky, taneční kroky, otáčky, chůze, běh, poskoky; dechová cvičení, jednoduché lidové tance, tanečky, pohybové provedení písní, hudební hry; posilovací, vyrovnávací a pořadový cvičení
- průpravné úpoly - přetahy a přetlaky
- základy atletiky - rychlý běh, skok do dálky a do výšky, hod míčkem, zdolávání překážek, štafety
- základy sportovních her - manipulace s míčkem, pálkou, spolupráce ve hře, vybíjená, fotbal
- turistika, terénní hry a pobyt v přírodě - chůze v terénu, orientace v prostředí, ochrana přírody, táboření (chůze podle značení, rozdělávání a hašení ohně, stavění stanu)
- plavání - hygiena plavání, základní plavecké dovednosti, potápění, hry ve vodě, prvky sebezáchrany
- sáňkování, bobování, bruslení, hry na sněhu a ledu, stavění sněhuláka, vyšlapávání obrázců a cest ve sněhu
- další pohybové činnosti - školka s míčem, školka se švihadlem, hry s lanem, cvičení s obručemi, šátky, tyčemi, skákání gumy, šplh, pinkání kuliček, pouštění draků, chůze na chůdách, využití zahradního nářadí (kolotoče, skluzavka, průlezky, houpačky)
- základní tělocvičné názvosloví, smluvené povely, signály, organizování, měření a posuzování pohybových dovedností, her a soutěží, jednoduchá pravidla her, soutěží a závodů

Člověk a příroda

- látky a jejich vlastnosti - třídění, měření veličin, praktické užívání základních jednotek
- voda a vzduch - koloběh vody v přírodě, význam pro život
- nerosty a horniny, půda - některé hospodářsky významné horniny, význam půdy pro život rostlin, polní práce
- Vesmír a Země - sluneční soustava, den a noc, roční období
- rostliny, houby, živočichové - životní potřeby a projevy, význam v přírodě a pro člověka; druhy ovoce a zeleniny, listnaté a jehličnaté stromy, domácí a volně žijící zvířata a ptáci, zvířata v ZOO, sladkovodní a mořští živočichové, květiny a léčivé rostliny, jedovaté rostliny a houby, lesní plody, škůdci, hmyz, přírodovědné vycházky, chov a pozorování některých živočichů (pavouk, hlemýžď, brouci, morče), výstavy přírodnin, sběr hub, léčivých rostlin, kaštanů a žaludů, přírodnin
- životní podmínky - rozmanitost podmínek života na Zemi, význam ovzduší, vodstva, půd, rostlinstva a živočišstva na Zemi, podnebí a počasí
- rovnováha v přírodě - vzájemné vztahy mezi organismy, základní společenstva
- ohleduplné chování k přírodě a ochrana přírody - odpovědnost lidí, ochrana a tvorba životního prostředí, ochrana rostlin a živočichů, likvidace odpadů, živelné pohromy a ekologické katastrofy
- propojení s pracovními a výtvarnými činnostmi - využití přírodnin., péče o rostliny, ...

Člověk a svět práce

- rozvíjet jemnou motoriku, pracovní kázeň, tvořivost a vytrvalost

Práce s drobným materiálem

- práce plošné i prostorové, práce s různými materiály - přírodniny, modelovací hmota, papír a karton, textil dráty, fólie, korálky, krabičky, cívky, tiskátka...
- používat různé pracovní pomůcky a nástroje (lepidlo, nůž, nůžky, kladívko, kleště, hřebíčky, pilka, smirkový papír)
- využívat prvky lidových tradic, zvyků a řemesel
- zvládat jednoduché pracovní postupy a operace, organizaci práce
- šití, přišívání, vycpávání, vyšívání, tkaní, navlékání
- krmení ptactva, sbírání bylin, třídění odpadů, úprava životního prostředí

Konstrukční činnosti

- práce s prostorovými stavebnicemi, práce podle slovního i písemného návodu, předlohy, náčrtu
- plošné skládanky - puzzle, mozaiky
- domečky v lese
- neničit stavebnice, hry ani hračky

Pěstitelské práce

- péče o pokojové rostliny, pozorování přírody, péče o záhon s květinami (práce s motyčkou, hrabičkami a lopatkou)
- pěstování rostlin ze semen v místnosti
- okrasné rostliny - léčivky - koření - zelenina - ovoce
- rostliny jedovaté, rostliny jako drogy, alergie

Příprava pokrmů

- správné stolování, hygiena, společenské chování
  - příprava stolu, vybavení kuchyně - kuchyňské náčiní a nádobí
  - příprava jednoduchého pokrmu (vaření pudingu, pečení perníčků)
-
- ve všech oblastech udržovat pořádek na pracovním místě, zásady hygieny a bezpečnosti práce, umět poskytnout první pomoc při úrazu
  - učit se vážit si lidské práce, konat společensky prospěšnou práci jak pro jednotlivce, skupinu i kolektiv
  - elektronické hračky a hry
  - elektronika - umět ovládat televizi, video, magnetofon
  - počítače - ovládání výukových programů a her

Člověk, umění a kultura

- výtvarné činnosti
- hudba, zpěv a tanec
- literárně-dramatické činnosti

Výtvarné činnosti

- rozvíjení smyslové citlivosti
- uplatňování subjektivity
- ověřování komunikačních účinků

Tematické a ilustrační kreslení, malování a modelování, koláže. Používání papíru i různých jiných materiálů, výtvarné konstruování, ornamentální práce, výchova uměleckým dílem.

Zvládnutí barvy, rozvíjení smyslu pro barevnost, výtvarné a estetické cítění vůbec. Spontánní dětská kresba a malba, barevné skvrny, hra s písmeny a číslicemi, otisky přírodních materiálů.

Malba lidské postavy, zvířátek, ovoce a zeleniny, dopravních prostředků, her, zábav a hraček dětí. Strom, příroda, dům, město, vesnice. Kresba a malba podle názoru i z představy. Rozfoukávání skvrn, zapouštění, kolorování, koláže, zdobení, tisk.

Výzdoba oken k vánočním a velikonočním svátkům, výroba přáníček a dáreků, zdobení kraslic. Kresba na asfalt, dotváření zajímavých přírodních útvarů. Besedy o ilustracích, výchova uměleckým dílem.

Hudba, zpěv a tanec

Vokální činnosti

- pěvecký a mluvní projev - pěvecké dovednosti, dýchání, výslovnost, měkké nasazení tónu, dechová výdrž, dynamicky odlišný zpěv, hlasová hygiena, rozšiřování hlasového rozsahu; nácvik nových písní, opakování dříve naučených písní, cvičení hudební paměti, zpěv sólový, skupinový, hromadný
- hudební rytmus - realizace písní ve 2/4, 3/4 a 4/4 taktu, tleskání, podupy, rytmizace a melodizace skupin slov, přísloví, říkadel, rozpočítadel, vět
- jednohlas, kánon
- intonace, vokální improvizace - hudební hry (ozvěna, otázka, odpověď), rozlišování písní a skladeb podle výrazu (smutná, veselá, taneční, klidná,...)

Instrumentální činnosti

- hra na hudební nástroje - Orfeovy nástroje rytmické i melodické, keyboard, poznávání hudebních nástrojů
- rytmizace, melodizace a stylizace, hudební improvizace - hudební doprovod písní, hudební hry

Hudebné pohybové činnosti

- pohybový doprovod znějící hudby - taneční hry se zpěvem, jednoduché lidové tance
- pohybové vyjádření hudby a reakce na změny v proudu znějící hudby - pantomima a pohybová improvizace a dramatizace (výška, síla, rychlost, opakování)
- orientace v prostoru - pamětní uchování a reprodukce pohybu prováděných při tanci a pohybových hrách

Poslechové činnosti

- kvality tónů - délka, síla, barva, výška, rozlišování hudebních a nehudebních zvuků, hlasů, tónů
- vztahy mezi tóny
- hudební výrazové prostředky - rytmus, melodie, barva, kontrast, gradace, vzestupná a sestupná melodie, rytmické a dynamické změny v hudebním proudu
- hudba zpívaná i reprodukováná, lidský hlas a hudební nástroj
- hudební styly a žánry - hudba taneční, pochodová, ukolébavka, dětská, lidová, lidová píseň, moderní hudba
- interpretace hudby - slovní vyjádření (jaká je to hudba a proč je taková)

Literárně dramatické činnosti

Základní předpoklady dramatického jednání

- psychosomatické dovednosti - práce s dechem, správné tvoření hlasu, držení těla, verbální a neverbální komunikace
- herní dovednosti - vstup do role, jevištní postava
- sociálně komunikační dovednosti - spolupráce, komunikace v běžných životních situacích, v herních situacích a v situacích skupinové inscenační tvorby, prezentace, reflexe a hodnocení

Proces dramatické a inscenační tvorby

- náměty a témata v dramatických situacích - jejich nalézání a vyjadřování
- typová postava - směřování k její hlubší charakteristice, činoherní i loutkářské prostředky
- dramatická situace, příběh - řazení situací v časové následnosti
- inscenační prostředky a postupy - jevištní tvar na základě improvizované situace a minipříběhu, přednes
- komunikace s divákem - prezentace, sebereflexe

Recepce a reflexe dramatického umění

- základní stavební prvky dramatu - situace, postava, konflikt
- současná dramatická umění a media - divadelní, filmová, televizní, rozhlasová a multimediální tvorba
- základní divadelní druhy - činohra, zpěvohra, loutkové divadlo, pohybové a taneční divadlo

- Četba poezie a prózy, pohádek, povídek, příběhů. Četba dětských časopisů. Shlédnutí loutkového i hraného divadla. Spisovatelé a ilustrátoři. Obsah čteného textu, hlavní

myšlenka, ilustrace, dramatizace. Pravidelná návštěva MLK, besedy o dílech a spisovatelích pro děti.

- Zbavit děti bázně, trémy. Pěstovat v dětech smysl pro poctivost, pravdomluvnost, sebevědomí, sebeovládání a kolektivnost Rozvíjet kulturu řeči, vyjadřovací schopnosti, klást důraz na sociální vztahy mezi dětmi, na duševní stránku prožívání. Rozvíjet pozornost, paměť, představivost, rytmus, vnímání, fantazii, city, vůli, jednání, tvořivost. Dramatická hra jako základní stavební kámen dramatické výchovy
- rozehrátí, uvolnění a soustředění
- objevování sebe a okolního světa
- pohyb a pantomima
- kontakty mimojazyčné komunikace a skupinové cítění
- plynulost řeči a slovní komunikace
- tvořivost
- charakterizace
- improvizace s dějem

Charakteristika školní družiny

Podmínky a organizace

Školní družina při ZŠ v Městě Libavá je jednotřídní a je umístěna v 1. patře budovy ZŠ. Je smíšeným oddělením dětí 1. - 5. třídy. Do školní družiny jsou přijímány i dojíždějící děti, které jsou v ŠD někdy jen v době před vyučováním a těsně po něm do odjezdu autobusu. Proto je ráno nutný provoz ve dvou odděleních, a úterý a čtvrtek od 13,30 – 15,45. V 1. oddělení jsou děti 3. – 5. třídy a ve 2. oddělení jsou děti 1. a 2. třídy. Toto oddělení je po dohodě s vyučující učitelkou celoročně umístěno v některé z tříd 1. stupně. U nás je každoročně zapsáno kolem 45 dětí s tím, že se nesejdou všechny najednou. Naší snahou je posílení pocitu jistoty, bezpečí a bezproblémového nástupu do 1. třídy společně i do školní družiny na začátku školního roku. Děti jsou přijímány na základě zápisního lístku bez úplaty.

Všechny pravidelné i nepravidelné aktivity ve školní družině jsou časově podřizovány délce vyučování, zájmovým kroužkům ve škole i mimo ni, odjezdům autobusů a požadavkům rodičů.

Prostředí školní družiny, věcné vybavení

Školní družina využívá pro svou činnost vlastní prostory, které svým vybavením a uspořádáním odpovídají potřebám dětí mladšího školního věku. Vlastní prostor je členitý, aby umožňoval příležitost k odpočinku, k samostatné intelektuální aktivitě i k různým zájmovým činnostem i ke hrám. Odlišuje se od vybavení školních učeben. Je účelně vybavena nábytkem, který svou velikostí odpovídá výšce žáků.

Podlahová krytina odpovídá hygienickým požadavkům, je omyvatelná, pouze v prostorách určených ke hrám je koberec. Kolem celé místnosti je obložení a pod okny jsou kryty ústředního topení.

Audiovizuální technika je používána uváženě s ohledem na výchovně vzdělávací poslání školní družiny.

Místnosti, které děti využívají, dávají svojí velikostí i prostorem široké možnosti k všestranným hrám a činnostem dětí k rozvoji jejich osobnosti. Vybavení hračkami, pomůckami, materiály a doplňky je průběžně podle možnosti doplňováno a obnovováno. Hračky a doplňky jsou umístěny tak, aby je děti dobře viděly, mohly si je samostatně brát a zároveň se vyznaly v jejich uložení.

Školní družina využívá i další prostory, jako např. školní zahradu a dětské hřiště, tělocvičnu, cvičnou kuchyňku apod. Třída školní družiny je prostorná a světlá, šatny a sociální zařízení jsou společně se školou.

Všechny vnitřní i venkovní prostory školní družiny splňují všechny bezpečnostní i hygienické normy dle platných předpisů týkající se čistoty, teploty, vlhkosti vzduchu, osvětlení, hluchnosti apod.

Stupeň postižení žáků nevyžaduje vytvoření speciálních podmínek. Je zajištěna jejich plná integrace.

Zaměření školní družiny

Náplň školní družiny je zaměřena na činnosti tělovýchovné, výtvarné, pracovní, hudební, hudebně pohybové, vlastivědné, přírodovědné a zeměpisné, není opomíjena ani

dramatika a tvořivost. Činnosti jsou doplňovány různými exkurzemi a přípravou různých akcí a vystoupení. Školní družina provozuje výtvarné činnosti a dramatický kroužek.

Základním prostředkem činnosti školní družiny je hra založená na zážitku účastníků, která obohacuje jejich sebepoznání, rozšiřuje vědomosti a dovednosti a navozuje kladné emoce. Strategií pedagogické práce je respektování požadavků pedagogiky volného času.

Personální obsazení

Pedagogické působení zajišťují dvě plně kvalifikované vychovatelky, z nichž jedna pracuje na celý úvazek a jedna jen na částečný úvazek. Jejich pracovní doba a organizace práce dětí je organizována tak, aby byla vždy a při všech činnostech zajištěna optimální péče. Odborné zaměření si budou dále prohlubovat v akreditovaných kurzech i samostudiem.

Požadavky na vychovatelku

Odpovídá za úroveň výchovně vzdělávací práce, bezprostředněji řídí a podílí se na ní.

Provádí komplexní vychovatelskou činnost ve škole, rozvíjí zájmy, znalosti a tvořivé schopnosti dětí, specificky rozvíjí osobnost dítěte včetně usměrňování variantních výchovných metod a hodnocení jejich účinnosti.

Spolupracuje s třídními učiteli, seznamuje se se zprávami pedagogicko psychologické poradny, s výsledky lékařských vyšetření a rodinnými problémy, které mohou mít vliv na práci žáka ve školní družině. Spolupracuje s rodiči dětí.

Chová se a jedná v souladu se společenskými pravidly, pedagogickými a metodickými zásadami výchovy a vzdělání dětí.

Má zájem o svůj odborný růst, soustavně se stále vzdělává, a to v samostatném studiu nebo v organizovaných formách dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků.

Vede určenou dokumentaci (zápisní lístky, přehled výchovně vzdělávací práce, docházkový sešit).

Psychosomatické podmínky

Životospráva

- dodržujeme pitný režim
- ve školní jídelně nenutíme děti do jídla, ale snažíme se, aby alespoň všechno ochutnaly a naučily se tak zdravému způsobu stravování

Psychohygiena

- zajišťujeme dětem pravidelný denní řád, který je natolik flexibilní, že umožňuje přizpůsobit organizaci momentální situaci a zájmu dětí; při vhodném počasí lze aktivity provádět na školní zahradě
- děti jsou zatěžovány přiměřeně věku, mají možnost si kdykoliv odpočinout a relaxovat
- vychovatelka respektuje individuální potřeby dětí, vhodně na ně reaguje a v rámci možností se je snaží uspokojovat, naslouchá problémům dětí a snaží se je řešit.

Psychosociální podmínky

- dětem je vytvářeno takové prostředí, aby se cítily spokojené, bezpečné, jisté

- každé dítě má stejná práva, možnosti, povinnosti, nikdo není zvýhodňován či znevýhodňován
- je respektována osobní svoboda a volnost dětí, i když je podřízena stanovenému řádu chování a norem
- při všech činnostech je počítáno s aktivní spoluúčastí dítěte, snažíme se o nenásilnou komunikaci, která je dětem příjemná, navozuje vzájemný pocit důvěry a spolupráce
- je podporována důvěra dítěte v sebe sama, převažuje pozitivní hodnocení
- v dětech je rozvíjena citlivost pro vzájemnou toleranci, ohleduplnost, zdvořilost, vzájemnou pomoc a podporu ve vztahu k ostatním

Režim dne

Obsahuje činnosti odpočinkové, rekreační, zájmové i přípravu na vyučování v podobě didaktických a počítačových her.

6:30 - 7:35 - přivítání se s dětmi, spontánní činnosti, pohybové chvílky, dokončování započatých prací, četba, příprava pomůcek na odpolední činnosti, hygiena, malá svačinka, promítání pohádky

11:20 -13:00 - hygiena, oběd, relaxační činnosti, duševní hygiena, řešení individuálních problémů, příprava pomůcek na odpolední řízenou činnost, klidové činnosti

13:00 - 14:00 (14:30) - řízená činnost, pobyt venku, pohybové chvílky, hygiena, odchody dětí do zájmových útvarů

14:00 (14:30) - 15:00 - 15:15 - dokončování řízené činnosti, individuální hry dětí, pobyt venku, individuální péče, příprava na vyučování, odchody dětí domů

15:15 - 15:45 - úklid školní družiny, urovnání her a hraček na své místo, promítání pohádek

Pobyt venku je podle počasí převážně v době od 13:30 hod. do 14:30 hod. Na vycházkách je dávana dětem volnost, avšak s ohledem na jejich bezpečnost

Příchody a odchody dětí do školní družiny: vyučující předávají děti vychovatelce po skončení dopoledního vyučování, po odpoledním vyučování docházejí děti do školní družiny samy. Dítě je vydáno pouze rodičům nebo osobě, kterou rodiče určí na zápisním lístku. Mimořádné uvolnění je možné pouze na písemnou žádost rodičů (podepsanou a datovanou).

Stanoveným režimem dne je zajištěn pravidelný denní rytmus a řád, který je však současně natolik flexibilní, že umožňuje organizaci činností v průběhu dne přizpůsobit potřebám a aktuální situaci. Poměr řízených a spontánních činností je vyrovnaný.

Děti jsou podněcovány k vlastní aktivitě, pracují svým tempem. Jsou vytvářeny takové podmínky, kde mohou děti pracovat samostatně, spolupracovat ve skupině, nebo s celým kolektivem. Děti mají možnost účastnit se společných akcí dle vlastního přání. Je dbáno na soukromí dětí. Pokud to děti potřebují, mají možnost uchýlit se do klidnějšího koutku a neúčastnit se společných činností, stejně tak mají možnost soukromí při osobní hygieně apod. Je dodržován adaptační individuálně přizpůsobený režim. Jsou respektovány potřeby dětí a reakcemi na ně je napomáháno k jejich upokojování. Jednání je nenásilné, přirozené, citlivé,

jsou navozovány situace pohody klidu, relaxace apod. Děti nejsou zatěžovány či neurotizovány spěchem a chvatem.

Školní družina

- důležitý výchovný partner rodiny a školy
- plní vzdělávací cíle, rozvíjí specifické nadání dětí
- pomáhá dětem překonávat jejich handicapy
- má důležitou roli v prevenci negativních sociálních jevů
- rozvíjí důležité osobní a sociální kompetence

Náš program usiluje o vytváření zdravé osobnosti, odolné vůči negativním vlivům, která bude znát svou cenu a najde své místo ve zdravé sociální skupině. Cílem je připravit jedince pro život ve stávající společnosti a prostřednictvím volnočasových aktivit ho vybavit žádoucími vědomostmi, dovednostmi, ale také postoji.

Školní družina je:

- místo pro zájmové vyžití dětí
  - místo pro regeneraci sil dětí po vyučování
  - místo pro rozvíjení tvořivosti
  - místo pro posilování sebevědomí
  - místo pro radost
  - místo pro komunikaci vychovatelky a rodičů
- (poskytovat rodičům informace o činnosti ŠD, o připravovaných akcích, aj.)

Činnost a výchovné působení vychovatelky vychází z požadavku pedagogiky volného času (ovlivňování volného času, nabídka alternativních aktivit, nabídka pomůcek, her). Podstatný je požadavek dobrovolnosti, aktivity, požadavek seberealizace, zajímavosti a zájmovosti, pestrosti a přitažlivosti.

Podmínky pro činnost:

- inspirující, nestresující prostředí
- účelově vybavené prostory družiny s možností kreativního uzpůsobení
- hrací a pracovní koutky
- zahrada a školní hřiště s vybavením
- možnost využívání prostor školy {tělocvična, cvičná kuchyňka, knihovna}
- možnost využívání obecního dětského hřiště s vybavením
- možnost využívání služeb místní knihovny v PDA

Výchovné programy se zaměřují na tyto základní oblasti:

- výchova ke zdravému životnímu stylu
- posilování komunikačních dovedností
- odpovědnost za své chování
- ovládání negativních citových reakcí
- poznání sebe samého a uplatnění se ve skupině
- formování životních postojů
- nacházení nových vazeb a souvztažnosti mezi již získanými poznatky z vyučování

Výchova ke zdravému životnímu stylu:

- výchova k odpovědnosti za svou osobu
- výchova k odpovědnosti za svoje zdraví
- výchova ke správným stravovacím návykům, pitný režim
- dodržování osobní hygieny
- posilování tělesné zdatnosti
- rozvíjení citové stránky osobností, citové vazby

Posilování komunikačních dovedností:

- kultivace slovního i mimoslovního projevu
- rozvíjení slovní zásoby
- schopnost vyjádřit se
- schopnost naslouchat
- uplatnění se v kolektivu

Odpovědnost za své chování:

- řešení různých situací
- pěstování potřebných a žádoucích vědomostí, dovedností a postojů
- důvěryhodnost, pravdomluvnost a morální kvality
- posilování schopnosti objektivně hodnotit své jednání a přijímat důsledky svého jednání

Ovládání negativních citových reakcí:

- vypřádat se stresem
- řešení životních situací
- vyrovnání se s nedostatky a s neúspěchy

Poznání sebe samého a uplatnění se ve skupině:

- kladným hodnocením zvyšovat sebevědomí
- posilování pozitivního myšlení
- objektivní hodnocení činnosti každého člena
- vytváření vlastní bezpečné sociální skupiny
- temperament, postoje, hodnoty

Formování životních postojů:

- vytváření společensky žádoucích hodnot
- vytváření základů právního vědomí
- úcta, porozumění, tolerance
- schopnost a ochota pomoci
- vytvoření vlastního sebevědomí
- posilování schopnosti nepodléhat negativním vlivům.
- prevence sociálně patologických jevů (drogy, alkohol, kouření; delikvence; virtuální drogy; šikanování, vandalismus, násilné chování; fašismus)
- podobnost a odlišnost lidí
- rozdíly v prožívání, v myšlení a v jednání

Nacházení nových vazeb a souvztažnosti mezi již získanými poznatky z vyučování:

- vztah ke své škole, městu státu
- vycházky, výlety, poznatky z cest
- příbuzenské vztahy v rodině
- vztahy mezi dětmi
- vztahy ke škole
- pravidla soužití
- chování lidí - pravidla slušného chování
- principy demokracie
- základní lidská práva a práva dítěte
- práva a povinnosti
- regionální pověsti a báje
- tradice, zvyky, odlišnost způsobů života
- návštěva kulturních institucí
- orientace v čase
- rozmanitost živé a neživé přírody
- ochrana přírody - praktické poznávání přírody
- proměny přírody, roční období
- činnost člověka v přírodě (pozitivní, negativní)
- ohleduplné chování k přírodě a ochrana přírody
- likvidace odpadů, třídění odpadů
- práce s tradičními i netradičními materiály
- získávání elementárních dovedností
- pohybové a tělovýchovné aktivity, zdravý způsob života
- výtvarné činnosti
- rukodělné činnosti
- hudba, zpěv a tanec
- literárně-dramatická činnost, správná výslovnost
- přírodovědná a vlastivědná činnost
- výpočetní technika

Spolupráce s rodiči, školou a jinými subjekty

Snahou je, aby vztah s rodiči byl založen na partnerských vztazích, kde mezi rodiči a vychovatelkou panuje oboustranná důvěra, otevřenost, vstřícnost, respekt a ochota spolupracovat. Odpovědnost, práva a povinnosti jsou zakotveny ve vnitřním řádu školní družiny. Máme na zřeteli, že informovanost rodičů, jejich ovlivňování a vzájemné poznávání jsou důležitým předpokladem vzájemné komunikace a spolupráce a že vztahy školní družiny s rodiči dětí ovlivňují výsledek pedagogické práce. V úzké spolupráci se školou uskutečňujeme různé aktivity (Soutěže s autíčky na dálkové ovládání, drakiádu, vystoupení pod vánočním stromem, karneval, recitační soutěže, soutěže pro mateřskou školu, velkou šipkovanou s heldáním pokladu, netradiční olympiády, pálení čarodějnic, vaření v kotlíku), které napomáhají k dobrému chodu školní družiny. Do všech těchto akcí se pokusíme zapojit i rodiče.

Školní družina se bude snažit spolupracovat s mateřskou školou. Zorganizujeme přibližně jednou za čtvrt roku společné akce. Školní družina navázala i spolupráci s místní vojenskou policií, která spolupracuje při pořádání dopravní soutěže, se zdravotním střediskem (posádkovou ošetrovnou), která umožnila dětem exkurzi a prohlídkou i sanitních vozů a celého vybavení, s místním újezdním úřadem, kde přednosta uspořádal pro děti zajímavou exkurzi s výkladem.

Průřezová témata

Osobnostní a sociální výchova

Osobnostní rozvoj:

Rozvoj schopností poznávání - cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění, cvičení dovedností zapamatování, řešení problémů; dovednosti pro učení - smysluplné trávení volného času, možnost výběru podle svého zájmu, možnost volby

Sebepoznání a sebepojetí - poznání sebe samého a uplatnění se ve skupině, co o sobě vím já a co si o mně myslí druzí, já a mé chování, temperament, postoje, hodnoty; moje učení; moje vztahy k drahým, lidem, chápání vztahů mezi lidmi, porozumění ostatním, zásady lidského soužití, umění jako prostředek komunikace, rozvoj vztahů mezi žáky, rozvoj komunikačních dovedností, uvědomění si hodnot růzností lidí a kultur, mravy, etika, spolupráce

Seberegulace a sebeorganizace - odpovědnost za své chování, sebekontrola, sebeovládání, vybírat bezpečná místa pro hry, neničit hračky a hry, organizace vlastního času, dokončovat započatou práci, vnímat nespravedlnost, agresivitu, šikanu, dokázat se bránit, dokázat se prosadit i podřídit, přijmout kompromis, respektovat jiné

Psychohygienu - výchova ke zdravému životnímu stylu (správné stravovací návyky, pitný režim, hygienické návyky, odpovědnost za pořádek a svoje věci), odpovědnost za svou osobu, a své zdraví, rozpoznat nebezpečí, dobrá organizace času, zvládat stresové situace, předcházet stresům, hledat pomoc při potížích, formulovat těžkosti a společně hledat řešení, vyrovnávat se s nedostatky a neúspěchy, hledat způsob nápravy, řešit životní situace (nemám si s kým hrát, nemám kamarády, nechťejí mě do družstva)

Kreativita - pružnost nápadů, originalita, schopnost vidět věci jinak, rozvoj citů, tvořivosti v mezilidských vztazích, tvořivé hry, příležitosti při hraní, nechat děti organizovat různé činnosti, realizovat se při výzdobě ŠD, plánování činnosti ve ŠD

Sociální rozvoj:

Poznávání lidí - vzájemné poznávání dětí, podobnost a odlišnost lidí, rozdíly v myšlení a jednání, zachovávat klid a rozvahu, nezmatkovat

Mezilidské vztahy - poznávání lidí, formování životních postojů; úcta, porozumění, tolerance, schopnost a ochota pomoci, prevence sociálně patologických jevů (drogy, alkohol, kouření, delikvence, virtuální drogy, šikanování, vandalismus, násilné chování, rasismus), podobnost a odlišnost lidí, vztahy a naše ŠD

Komunikace - posilování komunikačních dovedností, řeč těla, zvuků a slov – kultivace slovního i mimoslovního projevu, rozvíjení slovní zásoby, správná výslovnost; schopnost vyjádřit se, požádat o pomoc, o radu, schopnost formulovat myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi, komunikovat bez ostychu s vrstevníky i dospělými, vést dialog, pravda a lež, schopnost naslouchat, pozdrav, prosba, poděkování, omluva, vysvětlování, žádost,...

Kooperace a kompetice - dovednost odstoupit od vlastního nápadu a podřídit se, rozvíjet cizí myšlenku, pozitivní myšlení, kladné řešení konfliktů, zvládnutí soutěžení, prohry, konkurence

Morální rozvoj:

Řešení problémů a rozhodovací dovednosti - různé typy problémů a sociálních rolí a jejich řešení; důvěryhodnost, pravdomluvnost a morální kvality, objektivně hodnotit své jednání a přijímat důsledky svého chování, získávat potřebné vědomosti, dovednosti a postoje

Výchova demokratického občana

Občanská společnost a škola - rodina, škola, školní družina, obec, stát; principy demokracie, příbuzenské vztahy, vztahy mezi dětmi, soužití, pravidla slušného chování; pochopit význam pravidel, řádu, práv, rozvoj kritického myšlení, disciplinovanosti a sebekritiky

Občan, občanská společnost a stát - základní lidská práva a práva dítěte, oslovování křestním jménem mezi dětmi, komunikace a spolupráce; respektování kulturních i jiných odlišností, občanské postoje a chování ve společnosti, základní společenská pravidla, práva a povinnosti občana v demokratické společnosti

Formy participace občanů v politickém životě - demokratické rozhodování mezi dětmi, možnost volby

Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování - plánovat, organizovat, řídit a hodnotit; odhadovat rizika svých nápadů, odpovědnost; uvědomit si svá práva a práva druhých, spravedlnost, řád, morálka

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

Evropa a svět nás zajímá - rodinné příběhy, regionální pověsti a báje, zážitky a zkušenosti z jiných zemí, život dětí v cizích zemích, naši sousedé, překonávání stereotypů a předsudků, vážit si kulturního a historického dědictví, uznávání tradičních evropských hodnot, respektování národní identity

Objevujeme Evropu a svět - naše vlast a Evropa, Evropa a svět, státní a evropské symboly - seznamovat se s životem a zajímavostmi jiných zemí; zážitky z cest do zahraničí, vyprávění z dovolené, vnímání historických událostí, které ovlivnily Evropu a svět

Jsmo Evropané - Evropská unie a řešení problémů dětí a mládeže; volit si reálné cíle a rozložit si práci do časových úseků, podpora tvořivosti, zodpovědnosti, organizace práce v týmu

Multikulturní výchova

Kulturní diference - jedinečnost každého člověka, člověk jako součást etnika, respektování zvláštností různých etnik (ve škole, v obci, ve státě)

Lidské vztahy - spolupráce, tolerance, solidarita, slušné chování bez ohledu na kulturní, sociální, náboženskou, zájmovou nebo generační příslušnost - stmelování kolektivu třídy

Etnický původ - rovnocennost všech etnických skupin a kultur, postavení národnostních menšin, odlišné myšlení a vnímání světa

Multikulturalita - specifické rysy jazyků, jejich rovnocennost a vzájemné obohacování, potřeba ovládat cizí jazyk jako nástroj pro dorozumění a celoživotní vzdělávání

Princip sociálního smíru a solidarity - odstranění diskriminace a předsudků, lidská práva; rozvoj smyslu pro solidaritu, spravedlnost a toleranci, kladný vztah k menšinám

Environmentální výchova

Ekosystémy - využívání přírody k relaxaci, k hrám, ke sportování, poznávání přírody a její ochrana, les, pole, vodní zdroje, moře a tropický deštný prales, lidské sídlo - město - vesnice; kulturní krajina

Základní podmínky života - voda, ovzduší a půda, ochrana a co můžeme udělat my (pitná voda, ohrožování ovzduší a klimatické změny, zemědělství - zdroj výživy); ochrana biologických, druhů, šetření energiemi, surovinové a energetické přírodní zdroje

Lidské aktivity a problémy životního prostředí - životní prostředí a zemědělství, životní prostředí a doprava, životní prostředí a průmysl; odpady a hospodaření s odpady; ochrana, přírody a kulturních památek; změny v krajině; Den Země

Vztah člověka k prostředí - naše obec, změny v přírodě, ochrana přírodních zdrojů, odpady, kultura; náš životní styl, aktuální ekologický problém a jeho řešení; prostředí a zdraví, nerovnoměrnost života na Zemi

Mediální výchova

Tematické okruhy receptivních činností:

Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení - pěstování kritického přístupu k reklamě, nenechat se ovlivnit; hledání základního obsahu v textu, ve zprávě

Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality - různé typy sdělení, rozdíl mezi reklamou a pravdivou zprávou, mediálním sdělením a realitou

Stavba mediálních sdělení - rozdílné zprávy, texty pro děti, dospívající a dospělé; zprávy pro různé časopisy a noviny

Vnímání autora mediálních sdělení - rozvoj schopnosti mít a vyjádřit svůj názor, nenechat se ovlivňovat

Fungování a vliv médií ve společnosti - vliv médií na život a chování člověka i společnosti, role filmu, televize v životě jednotlivce, rodiny, společnosti

Tematické okruhy produktivních činností:

Tvorba mediálního sdělení - správné vyjadřování, vhodná sdělení, tvorba mediálního sdělení (o akcích připravovaných školní družinou)

Práce v realizačním týmu - vytváření zpráv ve skupinách podle věku, komunikace a spolupráce v týmu, rozdělení úkolů